

Hyvinvointiarena

24.9.2021

Kunniaan liittyvä väkivalta

Lisa Grans, tutkija, Åbo Akademi

Kunniaan liittyvän väkivallan määritelmä

YK:n naisten syrjinnän poistamista käsittelevä komitea (CEDAW-komitea) ja lapsen oikeuksien komitea:

'acts of violence that are disproportionately, though not exclusively, committed against girls and women, because family members consider that certain suspected, perceived or actual behaviour will bring dishonour to the family or community'.

STM, Väkivallaton lapsuus –toimenpidesuunnitelma 2020-2025:

'sukupuolistunut väkivallan käyttö tai sillä uhkaaminen perheen tai suvun kunnian suojelemiseksi tai palauttamiseksi, kun epäillään, että perheenjäsen ei noudata (tai ei aio noudattaa) yhteisön ylläpitämiä sosiaaliseen ja seksuaaliseen käyttäytymiseen liittyviä sääntöjä'.

Erityispiirteet

- Kollektiivisuus ja sukupuolistuneisuus
- Käyttämällä väkivaltaa halutaan suojella perheen kunniaa.
- Todellinen tai koettu painostus toimia sosiaalisten normien mukaisesti rangaistamalla uhria käytöksestään
- On usein olemassa useita uhkaavia tahoja.
- Ylirajaisuus

Tehokas ennaltaehkäisy edellyttää, että otetaan näitä erityispiirteitä huomioon.

Muodot

- Tiukka sosiaalinen kontrolli
- Fyysinen pahoinpitely
- Psykkinen väkivalta
- Ns. kunniamurha
- Pakkoavioliitto
- Pakotettu itsemurha
- Tyttöjen sukuelinten silpominen (FGM)
- Ns. kurinpalautusmatkat vanhempien entiseen kotimaahan

Lapsiin kohdistuva klv

Lapsiin kohdistuva kunniaan liittyvä väkivalta eroaa kuritusväkivallasta. Se on vahvasti sukupuolittunut ja yhteisöllä on tärkeä rooli sen ylläpitämisessä.

- Molemmat väkivaltamuodot vaativat asennemuutostyötä.
- Kunniaan liittyvän väkivallan suhteen pitää tarvittaessa saada myös muu perhe (laajassa mielessä) muuttamaan asennettaan väkivallan käytön suhteen.
- Kun perhe toimii yhteisön paineesta, yhteisön sisällä olisi hyvä saada aikaan keskustelua asiasta.

Lisämateriaalia

- [Väkivallaton lapsuus –toimintaohjelma 2020-2025](#) (ks. Luku 14.6 Kunniaan liittyvä väkivalta)
- [Naisiin kohdistuvan väkivallan torjuntaohjelma vuosille 2020–2023](#)
- [Väkivaltakäsitteiden sanasto](#) (2020)
- Ihmisoikeusliitto, [Kunniakäsitykset ja väkivalta – selvitys kunniaan liittyvästä väkivallasta ja siihen puuttumisesta Suomessa](#) (2016)
- [THL:n kunniaan liittyvää väkivaltaa koskeva sivusto](#)